

Финансов сектор: оценки и очаквания #4/2023

Институт за анализи и прогнози

ISSN 2367-4733

Използвани съкращения: ТБ – търговски банки, ИП – инвестиционни посредници, ПОД – пенсионноосигурителни дружества, УД – управляващи дружества, BGN – лев, EUR – евро, USD – щ. долар

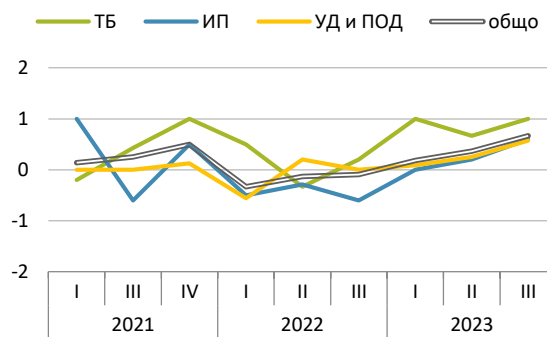
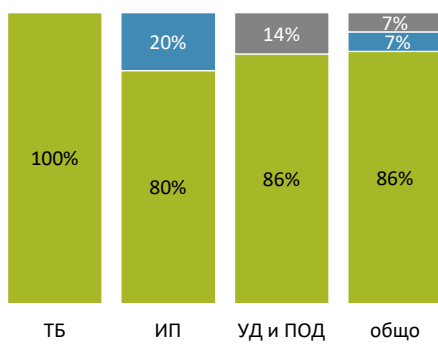
Икономическа ситуация

1. Как оценяват икономическата ситуация в страната през III тримесечие на 2023 г.?

Оценката на финансовите посредници за икономическата ситуация в страната през третото тримесечие на 2023 г. е задоволителна. Всички анкетирани са подобрили оценките си спрямо предходното тримесечие и обобщената оценка леко се подобрява.

В същото време според експресните оценки на НСИ за БВП през третото тримесечие икономическият растеж се е забавил до 1.7% на годишна база при 2% през второто. Съгласно тези оценки крайното потребление нараства относително силно с 6.1% на фона на отчетен годишен спад във вноса от 7.5%, който отрязва и поведението на фирмите относно намалението на запасите им, които бяха натрупани преди две години по време на затрудненията с глобалните вериги за доставки. Инвестициите в основен капитал се увеличават с 9.4%, докато износьт на стоки и услуги намалява със 7.8% на годишна база.

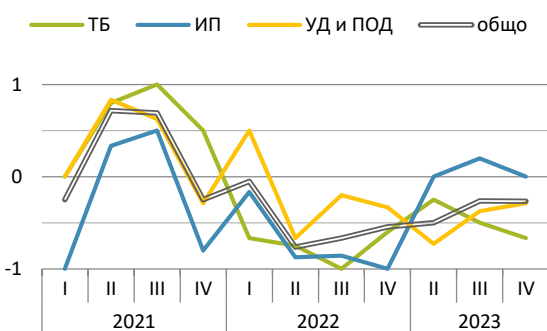
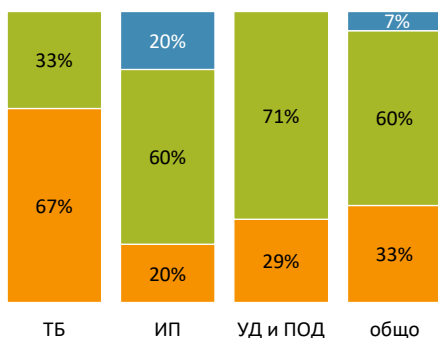
Заб.: Оценките на финансовите посредници за текущата икономическа ситуация са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, текущата икономическа ситуация се оценява много положително. Когато показателят е близък до -2, текущата икономическа ситуация се оценява много отрицателно.

2. Какви са очакванията Ви относно годишния темп на икономически растеж през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

Участниците в анкетата очакват темпа на икономически растеж да се запази през четвъртото тримесечие. Представителите на небанковия финансов сектор са по-положително настроени, докато търговските банки очакват забавяне на икономическата активност. Нагласите на търговските банки се доближават до тези на анкетираните в секторите търговия на дребно и строителство от бизнес наблюденията на НСИ. През октомври те отчетоха влошени очаквания за бизнес ситуацията през следващите месеци.

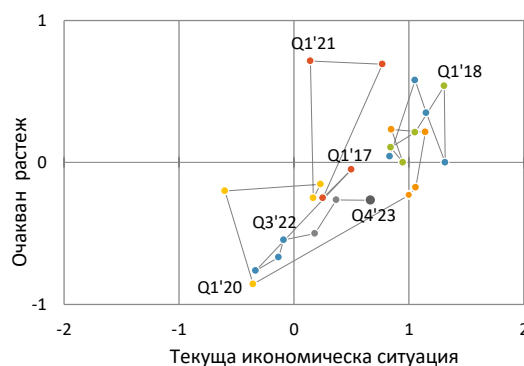
Като цяло есенните консенсусни прогнози за очаквания растеж през 2023 г. сочат към очаквано забавяне на икономическата активност в страната през второто полугодие.

Заб.: Очакванията за икономическия растеж са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват ускоряване на икономическия растеж. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за неговото забавяне.

Оценката за настоящата и бъдеща икономическа ситуация

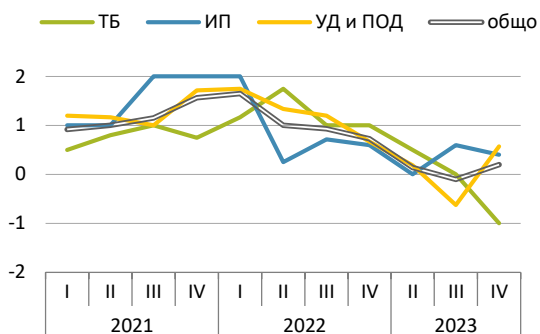
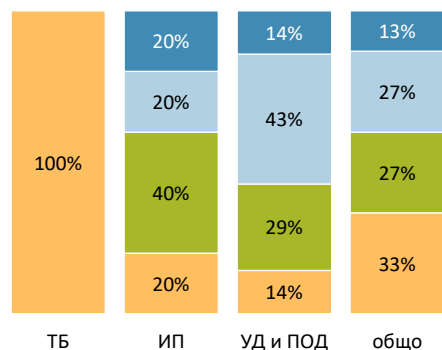
Оценката комбинира обобщените очаквания на финансовите посредници за двете величини.

3. Какви са очакванията Ви за годишния темп на изменение на потребителските цени през IV тримесечие на 2023 г.?

Годишното нарастване на потребителските цени през последното тримесечие на годината се очаква да остане близко до това от предходното. Претеглената балансова оценка на участниците в това издание е близо до неутралното равнище, макар и минимално да се повишава спрямо предишната анкета. Като цяло отговорите на посредниците са разнородни, като повечето от тях, с дял от 33%, очакват инфлацията слабо да намалее, докато с по 27% са тези, които очакват тя да се запази или слабо да се повиши. Годишният темп на инфлацията продължи да се забавя, като към м. октомври бе 5.9% според ХИПЦ. Енергийните стоки имат отрицателен принос от април, макар че от средата на годината той се свива поради поскъпването на енергийните стоки на международните пазари.

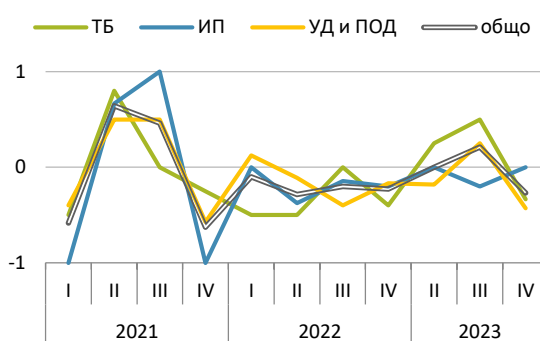
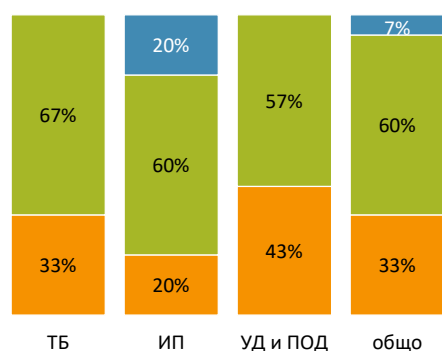
Заб.: Инфлационните очаквания на финансовите посредници са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, финансовите посредници очакват значително ускоряване на инфлацията. Когато показателят е близък до -2, съществуват очаквания за значително забавяне на инфлацията.

При наличието на дефлация в икономиката, отговор "повишение" следва да се тълкува като забавяне на дефлационния процес, а отговор "намаление" означава задълбочаване на дефлацията.

4. Какви са очакванията Ви за изменението на заетостта на годишна база през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

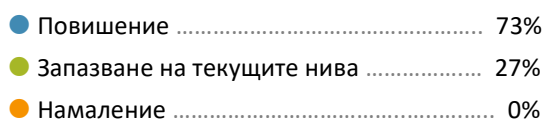

През четвъртото тримесечие финансовите посредници не очакват съществени промени в ръста на заетостта на годишна база, макар агрегираната им оценка да преминава леко на отрицателна територия, тя остава близка до неутралното равнище. Като цяло очакванията на анкетирания за първите две тримесечия на годината не се реализираха, след като годишният темп на нарастване на заетостта се ускори до 2.3% за първите три месеца и се забави до 1.2% през второто тримесечие (по данни от СНС). Спрямо предходната анкета се увеличава дялът на анкетирания институции, които очакват известно намаление на ръста на заетостта. Това от една страна е в синхрон с ограничените възможности за нарастване на показателя поради текущите затегнати условия на пазара на труда и неблагоприятните демографски тенденции, а от друга страна и поради повишената несигурност, особено по отношение на външното търсене.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на заетостта са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват силно увеличение на заетостта. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за силно намаление на заетостта.

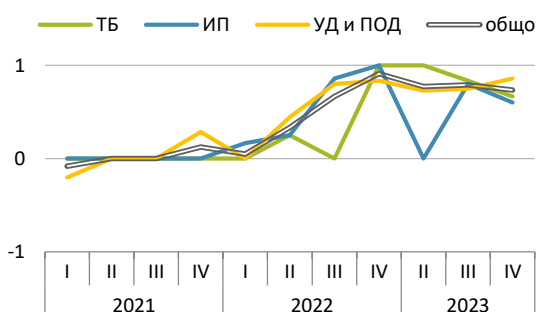
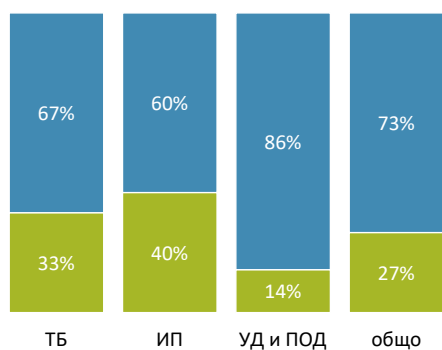
5. Какви са очакванията Ви за динамиката на основния лихвен процент през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

Респондентите запазват очакванията си за повишение на основния лихвен процент и през четвъртото тримесечие. Това е в синхрон с наблюдаваната тенденция на междубанковия паричен пазар в България да реагира относително бързо на повишаването на лихвените проценти в еврозоната, като това се отрази и на търгуваните обеми, които също се повишиха. През септември средната стойност на ОЛП се повиши до 3.64% при 2.96% средно за юни 2023 г.

През октомври някои от основните централни банки като ФЕД, ЕЦБ и АЦБ задържаха основните си лихвени проценти и не предприеха нови повишения предвид забавянето на инфлацията в развитите икономики, и на икономическия растеж, най-вече в ЕС.

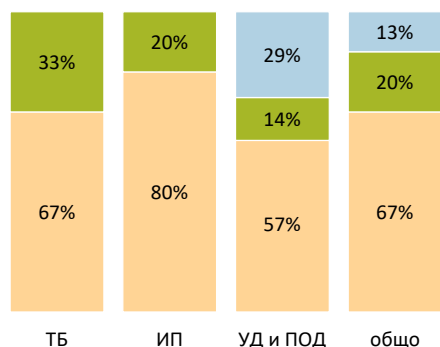
Деликатната геополитическа обстановка в световен мащаб обаче носи значителни рискове за ново покачване на цените на международните суровини и, съответно, на инфлацията. Това би създавало натиск централни банки да преминат към ново повишение на лихвените проценти или да ги задържат на настоящите нива за по-дълъг период.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на основния лихвен процент са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на основния лихвен процент. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за неговото намаление.

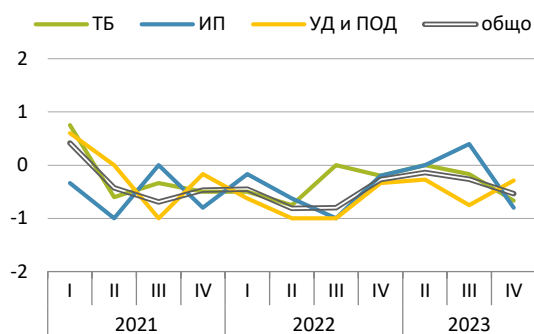
6. Какви са очакванията Ви за движението на номиналния курс на лева към щатския долар през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

- Силно поскъпване на лева 0%
- Слабо поскъпване на лева 13%
- Без промяна 20%
- Слабо поевтиняване на лева 67%
- Силно поевтиняване на лева 0%

И през четвърто тримесечие анкетиранияте запазват очакванията си за засилване на позицията на долара спрямо лева. Балансова оценка допълнително се понижава спрямо предходното издание, показвайки по-отчетливо нарастване на дяловете на прогнозите за слабо поевтиняване на лева (респ. еврото) и намаляване дела на очакваните поскъпване на лева. Тази тенденция се наблюдава сред всички групи финансови посредници. Най-отчетлива е промяната в очакванията при инвестиционните посредници, при които около 80% от анкетиранияте сега очакват поевтиняване на лева, спрямо значителен дял на оценките за преимущество на еврото спрямо долара през предходното тримесечие.

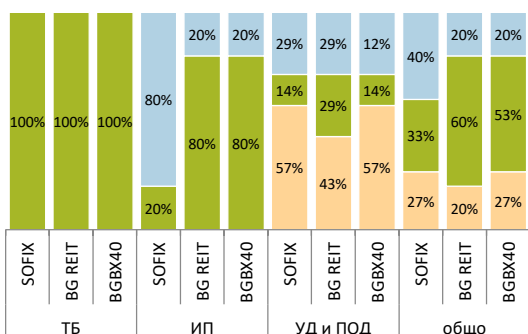
След покачване на курса на долара през септември и октомври, към средата на четвърто тримесечие на 2023 г. еврото (респ. лева) възстановява позиции, като средните стойности за м. ноември са 1.08 долара за евро.

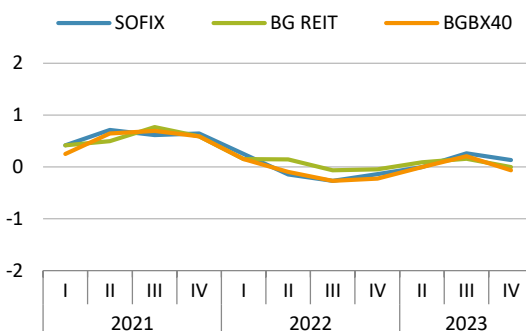
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за движението на номиналния валутен курс на лева към щатския долар са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, финансовите посредници очакват силно поскъпване на лева спрямо щатския долар. Когато показателят е близък до -2, съществуват очаквания за силно поевтиняване на лева.

7. Какви са очакванията ви за борсовите индекси през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

- Да се увеличи значително
- Да се увеличи
- Да остане без промяна
- Да намалее
- Да намалее значително

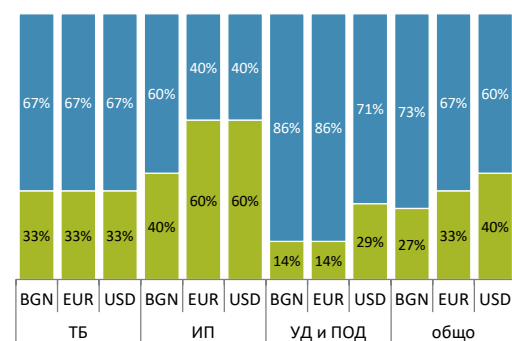
Оценките на участниците за последното тримесечие предполагат, че като цяло индексите на Българската фондова борса BG REIT и BGBX40 ще останат без съществена промяна спрямо предходното тримесечие, като най-категорични в това отношение са оценките на търговските банки. Наблюдава се нарастване на дела на очакваните понижение, като тенденцията е най-ясно изразена в групата на управляващите и пенсионно-осигурителните дружества. Резултатите по отношение на основния индекс SOFIX са по-разнопосочни, като обобщеният резултат сочи минимално повишение. Като цяло индексите отбелязаха повишение към края на септември 2023 г. спрямо нивата си в края на второто тримесечие (с изключение на секторния BG REIT), и се понижиха слабо през октомври.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за посоката на движение на борсовите индекси са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 2, това означава, че финансовите посредници очакват значително нарастване на борсовите индекси. Съответно, когато показателят е близък до -2, то съществуват очаквания за тяхното намаление.

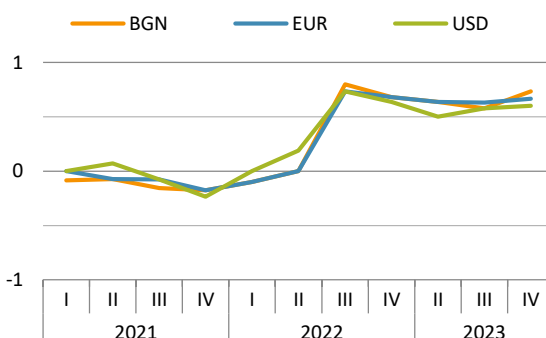
8. Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по депозитите през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

- Да се увеличат
- Да останат без промяна
- Да намалее

Лихвените проценти по депозитите ще продължат леко да се увеличават през четвъртото тримесечие. Това показва претеглената оценка на анкетиранияте, чиято стойност все още сочи към очаквания за слабо нарастване. В най-голяма степен се засилват очакванията за повишение на лихвите по депозитите в лева от страна на УД и ПОД. Като цяло очакванията на финансовите посредници от предходната анкета се реализираха. През третото тримесечие по-голямо повишение се наблюдаваше при претеглената възвръщаемост по новите срочни депозити на нефинансови предприятия и в трите валутни сегмента, докато при домакинствата повишението беше по-слабо изразено.

Към момента се наблюдава задържане, поне временно, на основните лихвени проценти от страна на големите централни банки. Вероятно, при формиране на очакванията си респондентите са взели предвид и забавената трансмисионна реакция по отношение на лихвените проценти в страната.

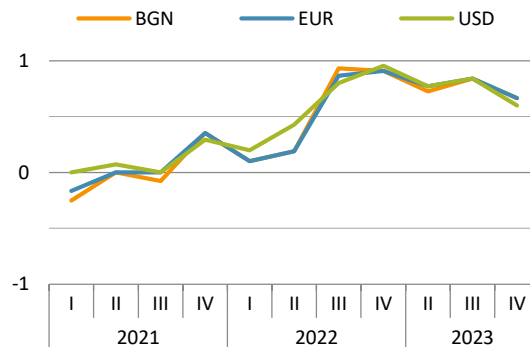
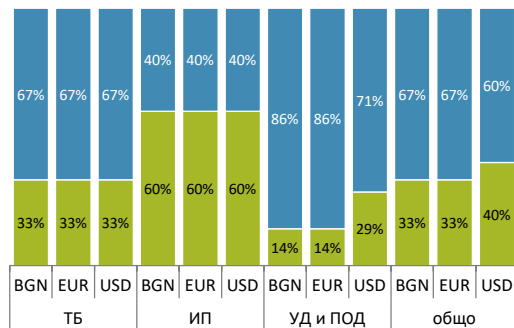
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по депозитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по депозитите. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за тяхното намаление.

9. Какви са очакванията Ви за лихвените проценти по кредитите през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

- Да се увеличат
- Да останат без промяна
- Да намалее

Прогнозите на респондентите за лихвените равнища по кредитите продължават да индикират за леко покачване на фона на очаквания за засилване на трансмисията на паричната политика на ЕЦБ. Очакванията от предходната анкета се сбъднаха по отношение на претеглената цена на заемния ресурс за нефинансови предприятия. Среднопретеглените лихвени проценти по нови кредити за фирми за трето тримесечие отбелязаха нарастване и при трите валути. При домакинствата леко повишение се наблюдаваше при потребителските кредити в лева, докато при новите жилищни кредити лихвените проценти в лева през третото тримесечие се запазиха до тези от предходното, докато при новите сделки деноминирани в евро бе отчетено намаление от 16 б.т. средно за тримесечието.

Предвид основните лихвени проценти в еврозоната и по-бавната трансмисия у нас до момента, очакванията на респондентите за поскъпване на цената на кредитния ресурс изглеждат уместни.

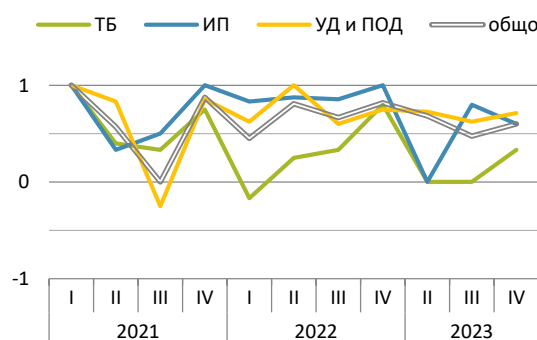
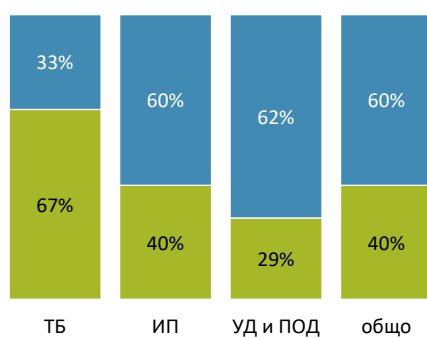
Заб.: Очакванията на финансовите посредници за динамиката на лихвените проценти по кредитите в лева, евро и щатски долари са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват нарастване на лихвените проценти по кредитите. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за тяхното намаление.

10. Какви са очакванията Ви за нивото на междуфирмена задлъжнялост през IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното?

- Повишение 60%
- Без промяна 40%
- Намаление 0%

Според болшинството анкетирани (60%), нивото на междуфирмената задлъжнялост ще се увеличи през четвърто тримесечие на годината. Балансовата стойност се повишава спрямо предходното допитване. Възходящата динамика е подкрепена от представителите на небанковия финансов сектор, докато търговските банки преобладаващо очакват запазване на нивата на задлъжнялост от предходното тримесечие.

Очакванията са формирани в среда на забавяне на икономическата активност и постепенно увеличаване на лихвените проценти по кредитите. Тримесечните финансови сметки по институционални сектори към края на второто тримесечие показват, че размерът на дълга на нефинансовите предприятия под формата на заеми и дългови инструменти продължава леко да нараства в абсолютно изражение. Същевременно, оценката на мениджърите от краткосрочните бизнес наблюдения на НСИ, през м. октомври спрямо предходния месец, показват повишаване на финансовите проблеми в компаниите им, съответно в сферата на услугите, търговията на дребно, промишлеността и строителството.

Заб.: Очакванията на финансовите посредници за изменението на междуфирмената задлъжнялост са представени чрез претеглен показател. Когато той е близък до 1, финансовите посредници очакват значително нарастване на междуфирмената задлъжнялост. Когато показателят е близък до -1, съществуват очаквания за нейното намаление.

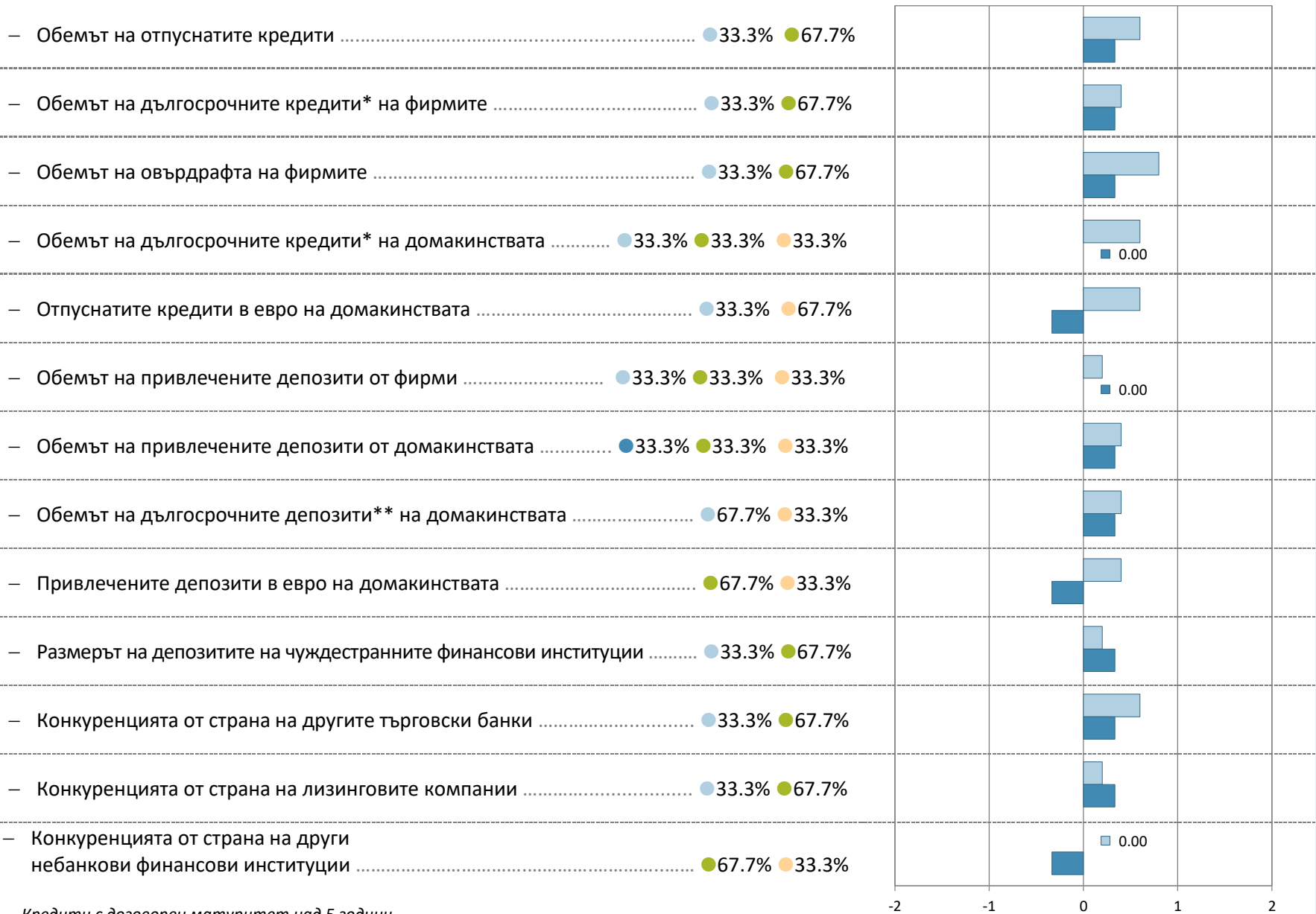
Очаквания за развитието на финансовите посредници

1. Очаквания за дейността на банките

През IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително ● Да се увеличи ● Да остане без промяна
- Да намалее ● Да намалее значително

■ III тримесечие на 2023
■ IV тримесечие на 2023

* Кредити с договорен матуритет над 5 години

** Депозити с договорен матуритет до две години и депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца

- Търговските банки очакват леко „охлаждане“ до края на 2023 г. по отношение на кредитната си активност. Това сочи претеглената балансова оценка на участващите в това издание банки. Овърдрафтът и дългосрочните кредити на фирми ще забавят растежа си, докато дългосрочните кредити на домакинствата по-скоро ще запазят темпа си на нарастване. Към края на септември годишното нарастване на кредита на частния кредит отбеляза минимално забавяне до 11.3% при 11.9% в края на второто тримесечие, а този на овърдрафта на фирмите се забави до 6% при 8.1% в края на юни 2023 г. Жилищните кредити продължиха да се ускоряват и нараснаха с 18.8% спрямо септември 2022 г.
- В същото време според анкетиранияте, обемът на отпуснатите кредити в евро на домакинствата през последното тримесечие се очаква да намалее спрямо предходното като данните от началото на годината за обема на новите кредити за потребление и за покупка на жилища на домакинствата продължават да показват значително предпочитание на тези деноминирани в национална валута пред тези в евро.
- Обемът на дългосрочните депозити на домакинствата се очаква да нараства с по-слаб темп спрямо третото тримесечие на годината, което е в синхрон с все още ниските лихвени проценти по депозити на домакинствата и на фона на силното търсене на кредити за покупка на жилища.
- Мненията на търговските банки по отношение на обема на привлечените депозити от фирми през последното тримесечие на годината са разнородни и разпределени по-равно между нарастване, без промяна и намаление.
- Анкетиранияте търговски банки очакват силната конкуренция в сектора леко да забави темпа си през последното тримесечие на годината, а тази от страна на други небанкови финансови институции слабо да намалее. Конкуренцията от страна на лизинговите компании се очаква да се увеличи.

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

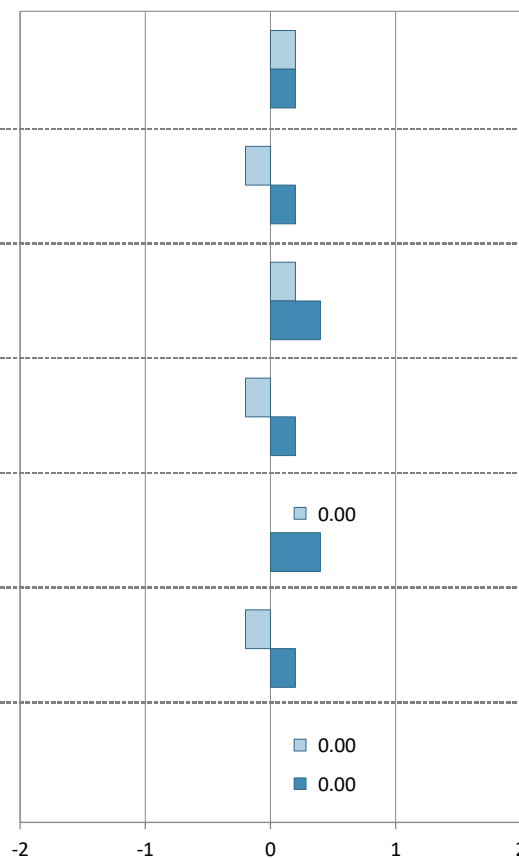
2. Очаквания за развитието на инвестиционните посредници

През IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително ● Да се увеличи ● Да остане без промяна
- Да намалее ● Да намалее значително

■ III тримесечие на 2023
■ IV тримесечие на 2023

– Реализираният оборот от търговия с акции на БФБ	● 40% ● 40% ● 20%
– Реализираният оборот от търговия с облигации на БФБ	● 20% ● 80%
– Броят реализирани сделки с акции на БФБ	● 40% ● 60%
– Броят реализирани сделки с облигации на БФБ	● 20% ● 80%
– Общият брой нови емисии акции, листнати на БФБ	● 40% ● 60%
– Общият брой нови емисии облигации, листнати на БФБ	● 20% ● 80%
– Конкуренцията на други инвестиционни посредници	● 100%

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

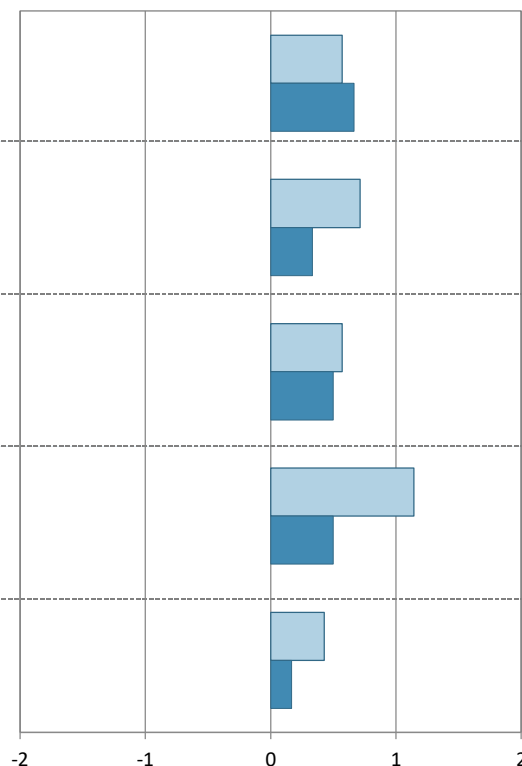
- Очакванията на инвестиционните посредници за дейността им през четвърто тримесечие се подобряват спрямо предходното издание. Тези очаквания са на фона на леко нарастване на пазарната капитализация на БФБ през третото тримесечие и някои нови инициативи, които се реализираха, сред които старта на новия борсов индекс beatX и обединението на 14 европейски фондови борси, с цел създаване на консолидирани данни за търговията в ЕС.
- Анкетиранията са малко по-оптимистично настроени по отношение на реализираните сделки с акции и облигации, така и на броя нови емисии. Очакванията им се подобряват, също и по отношение на търговията с акции, така и с облигации.
- Данните на БФБ показаха свиване на търговията в началото на четвърто тримесечие спрямо трето, с понижаване на общия брой сделки и оборота от тях. Същевременно, през октомври постигнатият оборот от търговия с акции се повиши спрямо средномесечния за трето тримесечие, при по-нисък брой сделки. При облигациите беше отчетено нарастване и на броя сделки, и на оборота. Това се отрази и в лекото подобрение очакванията на инвестиционните посредници за динамиката на сегмента през тримесечието.
- Очакванията на инвестиционните посредници от предходното издание по отношение на новите емисии облигации не се реализираха. По данни на БФБ, през трето тримесечие бяха листвани осем нови емисии облигации при само две за второ тримесечие.
- Конкуренцията между инвестиционните посредници до края на годината се очаква да остане без промяна.

3. Очаквания на управляващите дружества

През IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително ● Да се увеличи ● Да остане без промяна
- Да намалее ● Да намалее значително

■ III тримесечие на 2023
■ IV тримесечие на 2023

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива

- Очакванията на управляващите дружества до края на годината остават позитивни. Балансовата им оценка сочи, че акумулираните активи в КИС ще продължат да се увеличават умерено, след като през третото тримесечие на 2023 г. активите, управлявани от местните и чуждестранните инвестиционни фондове, осъществяващи дейност в България се увеличиха с 1.3% спрямо предходното тримесечие и с 10.1% спрямо година по-рано.
- По-скромно нарастване спрямо трето тримесечие се очаква по линия на привлечените средства, както от домакинства и НФП, така и от застрахователни дружества и пенсионни фондове. Очакванията на управляващите дружества за тяхното нарастване от предходната анкета като цяло се сбъднаха. По отношение на привлечените средства на местните и чуждестранните инвестиционни фондове през третото тримесечие спрямо второ най-много нараснаха тези от нефинансовите предприятия с 11.3%, докато привлечените средства от домакинствата се увеличават само с 1.1%. Привлечените средства от застрахователни компании и пенсионни фондове за третото тримесечие са се увеличили с 2.8%, което отговаря на очакванията от миналата анкета.
- Спрямо предходната анкета според УД реализираната доходност от управляваните КИС ще забави растежа си, който се очаква да бъде по-скромен.
- Конкуренцията на други колективни схеми по-скоро ще остане без съществена промяна спрямо предходните три месеца на фона на по-малък брой инвестиционни фондове.

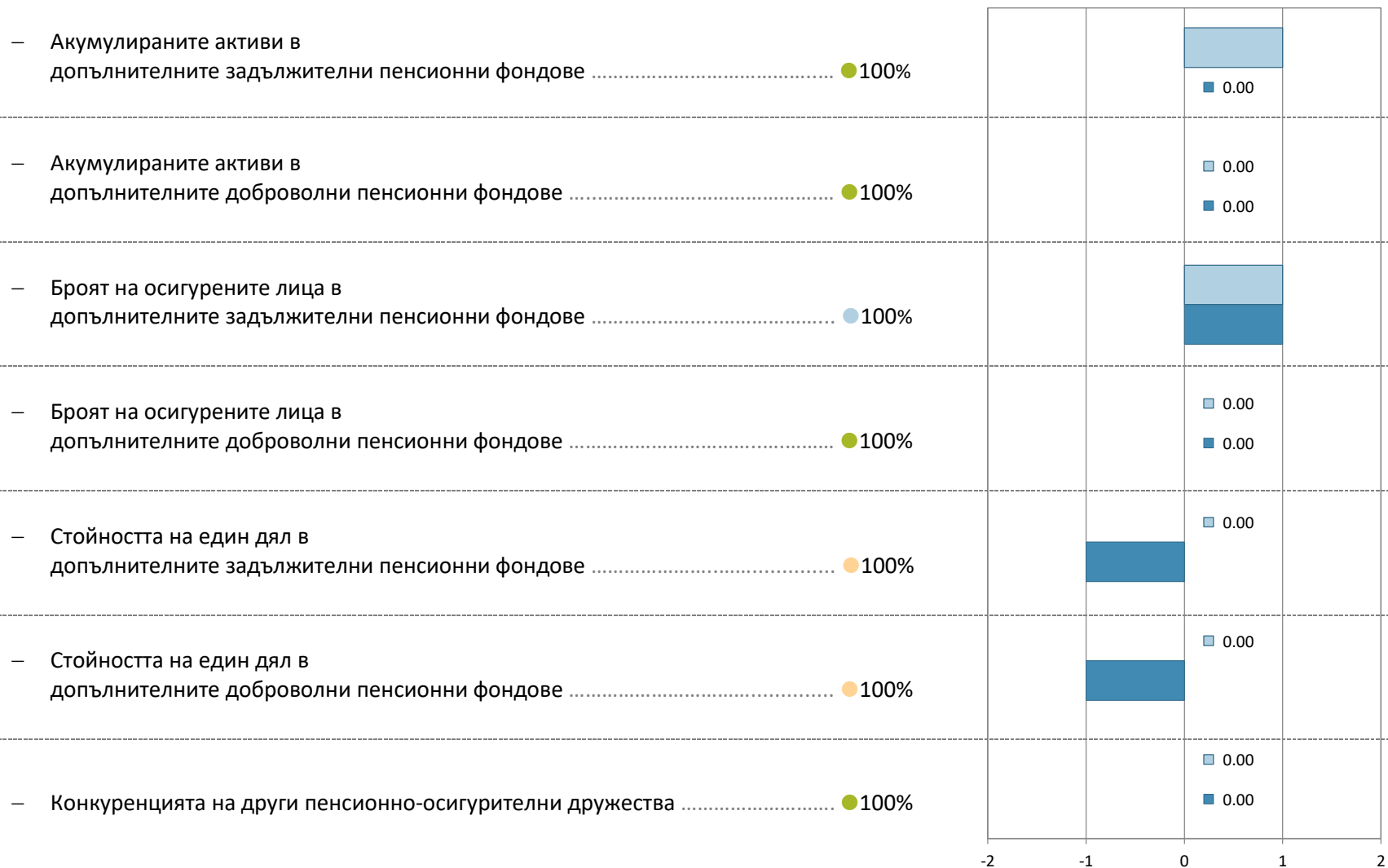
4. Очаквания на пенсионните осигурителни дружества

През IV тримесечие на 2023 г. спрямо предходното очакват:

- Да се увеличи значително ● Да се увеличи ● Да остане без промяна
- Да намалее ● Да намалее значително

■ III тримесечие на 2022

■ IV тримесечие на 2023

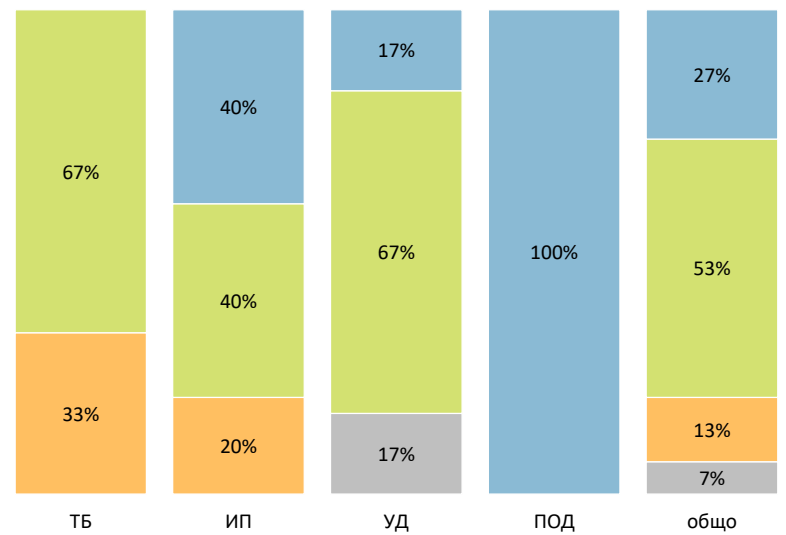

Заб.: Очакванията са представени чрез претеглени показатели, които могат да приемат стойности между 2 (значително нарастване) и -2 (значително намаление). Когато показателят получава стойност близо до 0, може да е сигнал или за силна разнородност в очакванията на финансовите посредници, или за очаквания за непроменливост на разглежданата икономическа променлива.

- Очакванията на анкетираните ПОД за последното тримесечие на годината като цяло изглеждат по-песимистични спрямо преходното издание. Оценките за акумулираните активи в допълнителните задължителни пенсионни фондове се влошават спрямо предходната анкета когато очакванията на ПОД бяха за умерен растеж. Тези оценки не се сбъднаха напълно тъй като активите на универсалните пенсионни фондове отчетоха слабо нарастване от 1.6% спрямо второто тримесечие. Аналогична беше динамиката и при балансните активи на професионалните пенсионни фондове, които нараснаха минимално с 0.6% на тримесечна база. При активите на доброволните пенсионни фондове и на доброволните по професионални схеми (ДПФПС) бе отчетен лек спад, съответно от 0.6% и 0.9% спрямо предходното тримесечие.
- Според претеглените резултати на участниците в това издание, през последните три месеца на годината акумулираните активи и в задължителните и в доброволните фондове по-скоро ще останат без съществена промяна.
- Броят на осигурените лица в доброволните фондове до края на 2023 г. се очаква да се запази на нивата от третото тримесечие, докато този в задължителните ще продължи да нараства умерено.
- Влошават се и очакванията относно стойността на един дял в допълнителните задължителни пенсионни фондове, като балансната оценка на ПОД премина на отрицателна територия, индикирайки прогноза за по-ниски стойности на един дял. Реализираната годишна доходност на фондовете за ДПО за периода 30.09.2021 г. - 29.09.2023 г. отчете по-негативни резултати спрямо аналогичния дугодишен период към края на второто тримесечие на годината, с което очакванията от предходната анкета се оказаха по-оптимистични спрямо реалните постигнати резултати от фондовете.
- В синхрон с продължаващата отрицателна доходност, анкетираните ПОД очакват стойността на един дял в допълнителните задължителни пенсионни фондове да бъде по-ниска спрямо третото тримесечие.
- Участващите пенсионно-осигурителни дружества в това издание очакват конкуренцията в този сегмент да остане без промяна.

Според Вас, генерира ли значими рискове за банковата система устойчивият ръст на кредита за домакинствата, в това число и на жилищните кредити?

- Да. Предвид съществуващата геополитическа и икономическа несигурност на фона на очаквания за забавяне на растежа на доходите и повишаване на лихвените проценти, кредитния риск ще се повишава.
- Рисковете са балансирани. Възможно е влошаване на качеството на активите, но банките са силно ликвидни и добре провизирани, а мерките на БНБ ще допринесат за понижаване на рисковете.
- Не. Кредитът за домакинствата се движи от фундаментални фактори (доходи, инфлация, реални лихвени проценти, инвестиционни алтернативи). С нормализиране на инфлацията, търсенето на кредит ще се забави.
- Друго

Предвид силното търсене от страна на домакинствата и устойчивото нарастване на кредита за покупка на жилища през последните няколко години, в това издание попитахме участващите финансови посредници дали тази динамика генерира значими рискове за банковата система. За това развитие допринесоха специфични за страната фактори, както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето. От една страна номиналните доходи продължават да нарастват с високи темпове, а от друга реалните лихвени проценти по депозити за домакинства и кредитите за покупка на жилища остават силно отрицателни. През първото полугодие на 2023 г. номиналното нарастване на компенсациите на един нает се запази на високи нива и възлезе на 14.9% спрямо същия период на 2022 г., движено основно от частния сектор, докато годишната инфлация, измерена чрез ХИПЦ към средата на годината се забави до 11.1%.

В ситуация на все още високи нива на инфлация у нас, и нарастващи цени на жилищата, закупуването на жилище се явява основен избор като форма на спестяване или инвестиция сред домакинствата.

Важно значение за тази ситуация има и по-бавното и слабо пренасяне на ефектите от затагането на паричната политика на ЕЦБ върху лихвените проценти по нови кредити, в сектора на домакинствата, в условията на висока ликвидност и силна конкуренция в банковия сектор.

В своя доклад за ранно предупреждение от ноември 2023 г., ЕК посочва за България, че цените на жилищата показват признаци на надценяване, докато в повечето европейски страни се наблюдава забавяне на растежа на цените на жилищата. Въпреки забавянето в номиналния растеж на общия индекс на цените на жилищата до 13.4% и 9.5% на годишна база, съответно през последното тримесечие на 2022 г. и първото на 2023 г., през второто тримесечие той отново се ускори до 10.7%, движен както от ръста на съществуващите, така и на новите жилища.

Малко над половината (53%) от анкетираниите финансови посредници считат, че рисковете са балансирани. Според тях е възможно влошаване на качеството на активите, но банките са силно ликвидни и добре провизирани, а мерките на БНБ ще допринесат за понижаване на рисковете. Над 67% от анкетираниите търговски банки подкрепят това мнение. В същото време около 27% от всички участници считат, че рисковете за банковата система ще се повишават.

Финансовите посредници, които считат, че няма съществени рискове и, че кредитът за домакинствата се движи от фундаментални фактори са 13%.

Сред отговорите на участниците най-много се откроява мнението на пенсионно-осигурителните дружества, които категорично считат, че текущата ситуация ще доведе до повишаване на кредитния риск. Около 7% от посредниците са посочили, че имат друго мнение.

Изследването е осъществено на базата на анкети. Събраните отговори са получени до 3 ноември 2023 г.

Участници в анкетата остават анонимни и не се оповестяват публично.

Тези оценки и очаквания може да не съвпадат с анализите и прогнозите на Института за анализи и прогнози. Изследването не трябва да се възприема като препоръка за инвестиране или вземане на решение за ползване на услугите на финансовите посредници. ИАП не поема отговорност за понесени загуби от трети лица, вследствие използването на информация, публикувана в изследването.

ISSN 2367-4733

Институт за анализи и прогнози, 2023 г.

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102
<http://www.minfin.bg/bg/page/870>